

Oddlužení, dokazování

Doplní-li odvolací soud dokazování, nebo opakuje-li odvolací soud některé důkazy (včetně listinných), postupuje (má postupovat) v odvolacím řízení přiměřeně (§ 211 o. s. ř.) též podle § 123 o. s. ř. (jestliže odvolací soud činí nová zjištění (postupem podle § 213 odst. 3 a 4 o. s. ř.) nebo přehodnocuje výpovědi svědků či účastníků (ve smyslu § 213 odst. 2 o. s. ř.), musí tak učinit v rámci dokazování při nařízeném odvolacím jednání, i když jde o odvolací přezkum usnesení insolvenčního soudu, které se vydává bez nařízení jednání).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 74/2025-B-67 ze dne 28.5.2026)

Nejvyšší soud rozhodl v insolvenční věci dlužnice L. B., vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích pod sp. zn. KSPA 59 INS 12596/2019, o splnění oddlužení a osvobození dlužnice od placení pohledávek, o dovolání dlužnice, zastoupené Mgr. et Mgr. L.S., advokátkou, se sídlem v D.Ř., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. srpna 2025, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019, 6 VSPH 243/2025-B-56, tak, že druhý výrok usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. srpna 2025, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019, 6 VSPH 243/2025-B-56, se zrušuje a věc se vrací ve zrušeném rozsahu odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 18. prosince 2024, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019-B-30, Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice (L. B., dříve Š.) [bod I. výroku].

[2] Schválil odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenční správkyň (Mgr. Jany Šatavové) za období od července 2019 do listopadu 2024 a odměnu insolvenční správkyň za 16 přezkoumaných přihlášek pohledávek (body II. a III. výroku).

[3] Insolvenční správkyňi zprostil funkce (bod IV. výroku).

[4] Osvobodil dlužnici od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, placení pohledávek věřitelům, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a placení pohledávek věřitelům, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili ve lhůtě určené soudem v rozhodnutí o úpadku, s tím, že se osvobození vztahuje i na ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužnici pro tyto pohledávky právo postihu (bod V. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Usnesením ze dne 18. července 2019, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019-A-6, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužnice, povolil jí řešení úpadku oddlužením a ustanovil do funkce insolvenční správkyňi.

[2] Usnesením ze dne 18. listopadu 2019, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019-B-9, insolvenční soud (mimo jiné) schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

[3] V době schválení oddlužení činil průměrný měsíční příjem dlužnice z hlavního pracovního poměru u společnosti Lapastar kuře s. r. o. částku 12 533 Kč čistého. Při celkovém objemu nezajištěných závazků (4 519 903,21 Kč) a jedné vyživovací povinnosti byl předpoklad uspokojení věřitelů v oddlužení (toliko) v rozsahu 2,66 %.

[4] Dlužnice byla po celou dobu oddlužení zaměstnána u téhož zaměstnavatele, její průměrný měsíční příjem se postupně zvyšoval až na 20 500 Kč čistého. V průběhu oddlužení se dlužnice neúspěšně (z důvodu kvalifikace a dopravní obslužnosti) snažila získat výhodnější zaměstnání. Dlužnice si však obstarala další příjem u stávajícího zaměstnavatele z titulu dohody o provedení práce ve výši 2 550 Kč měsíčně.

[5] Ve zprávě o splnění oddlužení, doručené insolvenčnímu soudu 12. prosince 2024, insolvenční správkyňe navrhla přiznat dlužnici osvobození od placení zbývajících pohledávek. Sdělila, že za 60 měsíců trvání splátkového kalendáře dlužnice uhradila 2,67 % pohledávek nezajištěných věřitelů (119 221,69 Kč), čímž byl naplněn původní předpoklad plnění. Dlužnice po celou dobu oddlužení plnila všechny zákonné povinnosti, řádně spolupracovala a poskytovala součinnost insolvenční správkyňi a hradila zákonné srážky z příjmu. Vedle příjmu z hlavního pracovního poměru si dlužnice zajistila další příjem z dohody o provedení práce a vynaložila veškeré úsilí, které po ní bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů. Nízké plnění souvisí zejména s vysokým objemem pohledávek.

3. Insolvenční soud na tomto základě – cituje § 412a odst. 1 písm. c/, § 413 odst. 1 a § 414 odst. 1 až 3 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění účinném do 30. září 2024 (pro věc rozhodném) – vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice, neboť dlužnice neporušila povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po ní bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů a oddlužení nebylo zrušeno po dobu 5 let od jeho schválení. Zároveň dlužnici osvobodil od placení pohledávek, jelikož nevyšly najevo žádné skutečnosti tomu bránící.

4. K odvolání věřitelů č. 8 FINCOM TRADE LTD. (dále jen „věřitel F“) a č. 14 Bohemia Faktoring, a. s., (dále jen „věřitel B“) Vrchní soud v Praze, aniž nařizoval jednání (odkazuje přitom na § 94 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona), usnesením ze dne 28. srpna 2025, č. j. KSPA 59 INS 12596/2019, 6 VSPH 243/2025-B-56:

[1] Z důvodu částečného zpětvzetí odvolání zastavil řízení o odvolání věřitele B proti bodu I. výroku usnesení insolvenčního soudu (první výrok).

[2] Usnesení insolvenčního soudu změnil v bodě I. výroku tak, že oddlužení nebylo splněno, a v bodě V. výroku tak, že se dlužnice neosvobozuje od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny (druhý výrok).

5. Odvolací soud – cituje § 412, § 412a odst. 1 a 3, § 413 odst. 1 a § 414 insolvenčního zákona v rozhodném znění – podrobně popsal průběh insolvenčního řízení a svá zjištění z insolvenčního spisu (zejména z insolvenčního návrhu dlužnice spojeného s návrhem na povolení oddlužení a jeho příloh a ze zpráv pro oddlužení, o plnění oddlužení a o splnění oddlužení podávaných insolvenční správkyňi). Uvedl přitom, že žádný věřitel nepodal námitky proti schválení oddlužení ani nevyvolal hlasování o způsobu řešení úpadku dlužnice. Dále uvedl (v odstavcích 22 a 23) zjištění, jež učinil nahlížením do katastru nemovitostí (se závěrem, že nemovitost na adrese bydliště dlužnice je ve vlastnictví jejích rodičů a bratra) a z obchodního rejstříku, a to ve vztahu k zaměstnavateli dlužnice (společnosti jejího

bývalého manžela) Lapastar kuře s. r. o. v likvidaci, z nichž učinil závěr, že po dobu trvání schváleného oddlužení dlužnice byl její zaměstnavatel v likvidaci a bylo proti němu vedeno několik exekučních řízení. Exekuce byly vedeny též proti jeho jednateli a proti jeho jedinému společníku.

6. Poté odvolací soud citoval obsah sdělení insolvenční správkyně a dlužnice, jež učinily na výzvu odvolacího soudu (usnesením ze dne 1. července 2025), včetně obsahu jejich příloh (odstavce 25 a 26). Z příloh předložených insolvenční správkyní přitom zjistil, že dlužnice pracovala po dobu trvání oddlužení pro jediného (výše uvedeného) zaměstnavatele (od roku 2020 jako účetní), s nímž měla též uzavřenou dohodu o provedení práce (pozastavenou „po dobu COVID-19“), a hledala si nové zaměstnání (uvedl 18 zaměstnavatelů, u nichž se dlužnice ucházela o zaměstnání). Z příloh, jež k výzvě předložila dlužnice, učinil odvolací soud zjištění zejména ohledně mzdy dlužnice, její odměny na základě dohody o provedení práce a vyplácených dávek nemocenského pojištění.

7. S odkazem na § 187 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, a (označenou) judikaturu Nejvyššího soudu odvolací soud ozřejmil účel likvidace zrušené právnické osoby, činnost likvidátora a jeho omezení při uzavírání nových smluv s tím, že pracovní poměr u zaměstnavatele v likvidaci sice není vyloučen, pravidlem však je, že zaměstnavatel rozvažuje pracovní poměr se zaměstnanci již na počátku likvidace.

8. Odvolací soud poukázal na to, že naproti tomu (v rozporu s účelem likvidace) se příjem dlužnice z hlavního pracovního poměru v průběhu schváleného oddlužení navýšil a nadto s ní zaměstnavatel ještě uzavřel dohodu o provedení práce, přestože nebyl zřejmý zdroj finančních prostředků, z nichž dlužnici vyplácel mzdu a odměnu, neboť ukončil činnost a neměl sídlo, ani finanční prostředky k úhradě pohledávek v řádu desítek tisíc Kč (již před vstupem do likvidace byly vůči zaměstnavateli vedeny exekuce). Odvolací soud dovozoval, že zaměstnavatel dlužnice byl pravděpodobně v úpadku.

9. Dlužnice tvrdila, že pro zaměstnavatele pracovala po dobu více než 5 let na pozici obchodního zástupce či účetní (její činnost se netýkala likvidace společnosti zaměstnavatele). Ani na výzvu odvolacího soudu nevysvětlila a nedoložila, jakou činnost pro zaměstnavatele vykonávala (obsah a rozsah své pracovní činnosti). Oproti původnímu tvrzení (toliko) uvedla, že šlo o „administrativu spojenou s likvidací společnosti“ vykonávanou na home office v Otradově. Odvolací soud k tomu poukázal na časovou návaznost (tohoto nového tvrzení dlužnice) na vyjádření věřitele F z 10. února 2025. Zároveň poukázal na to, že k výraznějšímu navýšení příjmů dlužnice došlo až v závěrečné fázi schváleného oddlužení (od května 2024), po podání návrhu (podnětu) věřitele B (na zrušení oddlužení). Dlužnice přitom (jako „účetní“) v podstatě sama zasílala splátky do oddlužení a zasílanými „minimálními“ splátkami překročila očekávanou míru uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů (jen) o 0,01 %.

10. V průběhu odvolacího řízení dlužnice reagovala na výzvu odvolacího soudu opožděně a nedostatečně. Nedoložila věrohodně příjmy od zaměstnavatele (neprokázala zdroje, z nichž jí měl vyplácet mzdu a odměnu) a neprokázala, že poskytla k uspokojení věřitelů veškeré zabavitelné části svých příjmů. Vyjma jednoho případu též nedoložila svá tvrzení o tom, že (neúspěšně) usilovala o získání jiného (výhodnějšího) zaměstnání. Rovněž neosvědčila skutečnosti týkající se úhrady přednostních pohledávek či zohlednění živobytí povinnosti. Nevysvětlila ani okolnosti pozastavení vyplácení odměn z dohody o provedení práce po dobu pandemie COVID-19 (jež nemohla mít vliv na plnění z uzavřené dohody, jelikož zaměstnavatel v té době již nevykonával žádnou činnost).

11. Na základě toho odvolací soud (oproti insolvenčnímu soudu) uzavřel, že dlužnice přistupovala lehkomyšlně a nedbale k plnění svých povinností podle schváleného způsobu oddlužení (neplnila zejména povinnosti podle § 412 odst. 1 písm. a/, d/ a h/ insolvenčního zákona), nedoložila, že po dobu trvání schváleného oddlužení vykonávala přiměřenou výdělečnou činnost a nevynaložila veškeré úsilí, jež bylo po ní možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek věřitelů, což je

důvodem ke zrušení schváleného oddlužení, rozhodnutí o nesplnění oddlužení a nepřiznání osvobození od placení zbývajících pohledávek.

II. Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti usnesení odvolacího soudu, a to proti jeho druhému (měnícímu) výroku, podala dlužnice dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena (otázka č. 1), jakož i na vyřešení právních otázek, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od (označené) ustálené judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu (otázky č. 2 až 5). Konkrétně jde o následující otázky:

[1] Má dlužnice jako zaměstnanec povinnost tvrdit a prokazovat schopnost svého zaměstnavatele hradit jí mzdu a prokazovat, že jí mzda byla skutečně vyplácena a že z jejího příjmu byla srážena odpovídající srážka?

[2] Může odvolací soud dospět k opačnému právnímu názoru (než soud prvního stupně) a změnit jeho rozhodnutí, aniž by na svůj právní názor upozornil dlužnici a umožnil jí se k němu vyjádřit a navrhnout důkazy, a aniž by prováděl (nebo zopakoval) dokazování?

[3] Je odvolací soud povinen zrušit rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátit k novému rozhodnutí, jestliže dospěje k opačnému právnímu názoru (než soud prvního stupně) a dlužnice nebyla upozorněna na možnou změnu právní kvalifikace, ani ji z dosavadního průběhu řízení nemohla předpokládat?

[4] Má odvolací soud povinnost vyrozumět dlužnici o změně právního hodnocení a dát jí možnost se k němu vyjádřit a navrhnout důkazy, jestliže na základě skutkového stavu dospěje k opačnému právnímu názoru (než soud prvního stupně) a hodlá jeho rozhodnutí změnit?

[5] Může odvolací soud učinit odlišné závěry ohledně skutkového a právního stavu, aniž by opakoval dokazování nebo provedl nové důkazy?

13. Dovolatelka namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 věty první o. s. ř.), a požaduje, aby je Nejvyšší soud zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

14. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatelka k položeným otázkám následovně:

K otázce č. 1 (K povinností, jež lze klást na zaměstnance v oddlužení)

15. Dovolatelka – jako zaměstnanec – by neměla prokazovat schopnost svého zaměstnavatele hradit jí mzdu, ani prokazovat, že je jí vyplácena mzda a jsou odváděny srážky v zákonné výši. V projednávané věci není podstatné, jak si zaměstnavatel zajistil prostředky na výplatu mzdy dovolatelky. Insolvenční soud ani odvolatelé nenamítali, že by z příjmu dovolatelky nebyly prováděny srážky ve správné výši ani že neprokázala, z jakých prostředků jí zaměstnavatel vyplácel mzdu, a odvolací soud na své úvahy dovolatelku neupozornil a nedal jí možnost se k nim vyjádřit a navrhnout důkazy. Odvolací soud dospěl k jiným skutkovým závěrům než soud insolvenční, jeho závěry však nemají oporu v provedeném dokazování. Dovolatelka předložila výplatní pásky, z nichž vyplývá

provádění srážek v odpovídající výši. Závěr o tom, že z příjmů dovolatelky nebyly prováděny srážky v zákonné výši, učinil odvolací soud bez jakýchkoli důkazů (odvolací soud žádné dokazování neprováděl). Tím zasáhl do práva dovolatelky na spravedlivý proces.

K otázkám č. 2 až 4 (K překvapivosti rozhodnutí odvolacího soudu)

16. V průběhu oddlužení nebyla dovolatelka upozorněna na to, že nemá dostatečné příjmy a nevykonává přiměřenou výdělečnou činnost. Naopak, podle zpráv insolvenční správkyne, své povinnosti plnila. Poprvé namítli porušování povinností dovolatelky až odvolatelé (v odvolání proti usnesení o splnění oddlužení a osvobození od placení pohledávek). Napadené rozhodnutí je pro dovolatelku překvapivé, čímž odvolací soud porušil její právo na spravedlivý proces. Odvolací soud (těž na základě doplnění dovolatelky) totiž dospěl k odlišným skutkovým závěrům, aniž pro to byly splněny podmínky, neboť neprovedl nové důkazy ani nezopakoval dokazování. Odvolací soud rovněž věc jinak právně posoudil (než soud insolvenční), aniž by na změnu právního posouzení dovolatelku upozornil a dal jí možnost se vyjádřit a navrhnout důkazy. Kdyby odvolací soud dovolatelku poučil o změně skutkových a právních závěrů, tvrdila by další skutečnosti a navrhovala k nim důkazy. Odvolací soud navíc rozhodl z jiných důvodů, než jaké obsahovala odvolání věřitelů. Odvolatelé namítali, že dovolatelka neměla dostatečné příjmy a nesnažila se zajistit si odpovídající příjem, avšak odvolací soud zdůvodnil rozhodnutí tím, že neprokázala zdroje zaměstnavatele pro výplatu mzdy a správnost srážek (což v řízení nikdo nenamítal).

K otázce č. 5 (K dokazování před odvolacím soudem)

17. Není správný právní názor odvolacího soudu, že může činit nové a od insolvenčního soudu odlišné skutkové závěry (že dovolatelka fakticky nevykonávala zaměstnání, neměla odpovídající příjem, nebyla jí vyplácena mzda, případně jí byla vyplácena v jiné výši, z jejích příjmů nebyly prováděny odpovídající srážky, neucházela se o zaměstnání a neměla vyživovací povinnost), aniž by zopakoval dokazování nebo provedl nové důkazy. Odvolací soud též měl dovolatelku poučit o změněném skutkovém stavu a umožnit jí se k němu vyjádřit a navrhnout důkazy. Jelikož takto nepostupoval, porušil zásadu ústnosti a přímosti řízení. Závěr odvolacího soudu, že dovolatelka nevykonávala přiměřenou výdělečnou činnost, je nepřezkoumatelný. Odvolací soud neuvedl, jaké příjmy a kterou činnost by považoval za přiměřené, z čeho vycházel, ani jaké důkazy k tomu provedl. Dovolatelka přitom měla příjem odpovídající průměrnému příjmu osob s obdobným vzděláním. O (výhodnější) práci se sice dovolatelka ucházela (a oslovení zaměstnavatelé jí odpovídali) telefonicky či osobně, to však nebránilo odvolacímu soudu vést k tomu dokazování a poskytnout jí příslušné poučení.

18. Věřitel B se ztotožnil s napadeným rozhodnutím a navrhuje dovolání odmítnout jako nepřipustné.

19. Rovněž insolvenční správkyne ve vyjádření navrhuje odmítnout dovolání jako nepřipustné.

III. Přípustnost dovolání

20. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

21. S přihlédnutím k bodu 1 článku II (Přechodná ustanovení) části první zákona č. [252/2024](#) Sb. a k

době zahájení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice (12. července 2019) se pro dané insolvenční řízení uplatní insolvenční zákon ve znění účinném do 30. září 2024 i v době od 1. října 2024 (a to i pro účely posouzení přípustnosti dovolání v této věci) [s výjimkou nastavenou pro § 75 a § 109 odst. 1 písm. c/ a § 412a odst. 3 insolvenčního zákona v bodech 2 a 3 článku II (Přechodná ustanovení) části první zákona č. [252/2024](#) Sb.].

22. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a co do dovolání předestřené právní otázky č. 1 (ohledně povinností, jež lze v oddlužení klást na zaměstnance ve vztahu k majetkovým a finančním poměrům zaměstnavatele), na jejímž zodpovězení spočívá napadené rozhodnutí, jde o věc dosud v daných souvislostech dovolacím soudem neřešenou.

IV. Důvodnost dovolání

23. Nejvyšší soud se zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

24. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

25. Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti též k (tzv. zmatečnostním) vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Dovatelka přitom namítá vady řízení ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř. prostřednictvím dovolacích otázek č. 2 až 5.

26. Pro další úvahy Nejvyššího soudu ohledně dovolatelkou namítaných vad řízení jsou určující následující ustanovení insolvenčního zákona a občanského soudního řádu (v rozhodném znění):

§ 7 (insolvenčního zákona)

Použití občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních

Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

§ 85 (insolvenčního zákona)

Jednání

(1) V insolvenčním řízení nařizuje insolvenční soud jednání jen tehdy, stanoví-li to zákon, nebo jestliže to považuje za nutné. O úkonech, při nichž insolvenční soud jedná s ostatními procesními

subjekty o skutkové podstatě projednávané věci nebo o procesních otázkách, které na ni mohou mít vliv, se vždy sepisuje protokol; není-li to možné vzhledem ke způsobu, jakým se procesní subjekt obrátil na insolvenční soud a je-li jednostranné přijetí nebo podání informace insolvenčním soudem ve společném zájmu věřitelů, je insolvenční soud povinen o takto přijaté nebo poskytnuté informaci vždy porýdit záznam do insolvenčního spisu. Náležitosti takového záznamu stanoví prováděcí právní předpis.

(...)

§ 94 (insolvenčního zákona)

(1) K projednání odvolání proti rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným v insolvenčním řízení nařídí předseda senátu odvolacího soudu jednání.

(2) Jednání není třeba nařizovat, jestliže

a/ se odmítá odvolání,

b/ se zastavuje nebo přerušuje odvolací řízení,

c/ odvolání směřuje proti rozhodnutí insolvenčního soudu, které se podle zákona vydává bez nařízení jednání nebo kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé,

d/ se zrušuje rozhodnutí podle § 219a odst. 1 občanského soudního řádu,

e/ odvolání se týká toliko nákladů řízení, lhůty k plnění nebo předběžné vykonatelnosti.

(3) Jednání není třeba nařizovat také tehdy, bylo-li odvolání podáno jen z důvodu nesprávného právního posouzení věci a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí; to neplatí, jestliže odvolací soud opakuje nebo doplňuje dokazování.

§ 213 (o. s. ř.)

(1) Odvolací soud není vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně.

(2) Odvolací soud může zopakovat dokazování, na základě kterého soud prvního stupně zjistil skutkový stav věci; dosud provedené důkazy zopakuje vždy, má-li za to, že je z nich možné dospět k jinému skutkovému zjištění, než které učinil soud prvního stupně.

(3) K provedeným důkazům, z nichž soud prvního stupně neučinil žádná skutková zjištění, odvolací soud při zjišťování skutkového stavu věci nepřihlédne, ledaže by je zopakoval; tyto důkazy je povinen zopakovat, jen jestliže ke skutečnosti, jež jimi má být prokázána, soud prvního stupně provedl jiné důkazy, z nichž při zjišťování skutkového stavu vycházel.

(4) Odvolací soud doplní dokazování o účastníky navržené důkazy, které dosud nebyly provedeny, ukazuje-li se to potřebné ke zjištění skutkového stavu věci; to neplatí jen tehdy, má-li být provedeno rozsáhlé doplnění dokazování a jestliže ke skutečnosti, jež jimi má být prokázána, dosud nebylo provedeno žádné nebo zcela nedostatečné dokazování.

(...)

§ 229 (o. s. ř.)

(...)

(3) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout též pravomocný rozsudek odvolacího soudu nebo jeho pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, jestliže mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Totéž platí, jde-li o pravomocný rozsudek soudu prvního stupně, proti němuž není odvolání přípustné podle § 202 odst. 2.

(...)

27. Úprava obsažená v § 94 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona (o tom, kdy není třeba nařizovat jednání k projednání odvolání) je výjimkou z pravidla obsaženého v § 94 odst. 1 insolvenčního zákona. Z povahy výjimky pak plyne, že ustanovení o výjimce nelze vykládat rozšiřujícím způsobem a lze je aplikovat pouze v případech, pro něž byla výjimka konstruována (srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2013, sen. zn. 29 NSČR 63/2011, uveřejněného pod číslem 34/2014 Sb. rozh. obč., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2023, sen. zn. 29 NSČR 51/2023).

28. O případy uvedené v § 94 odst. 2 písm. a/, b/, d/ a e/ insolvenčního zákona v dané věci nešlo a odvolacím soudem nebylo postupováno ani podle § 94 odst. 3 insolvenčního zákona, takže zbývá určit, zda šlo o výjimku podle § 94 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona (na kterou též odkazoval odvolací soud).

29. Usnesení o splnění oddlužení a usnesení o osvobození dlužníka od placení pohledávek jsou usneseními ve věci samé (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2011, sen. zn. 29 NSČR 30/2010, uveřejněné pod číslem 96/2011 Sb. rozh. obč.), která se podle zákona vydávají bez nařízení jednání (srov. § 413 a § 414 insolvenčního zákona v rozhodném znění).

30. Úprava obsažená v § 94 odst. 1 a 2 písm. c/ insolvenčního zákona tedy odvolacímu soudu zásadně nebránila (poměřováno povahou rozhodnutí, proti němuž směřovalo odvolání) v tom, aby odvolání proti usnesení insolvenčního soudu projednal a rozhodl o něm bez nařízení odvolacího jednání.

31. K postupu při dokazování a hodnocení důkazů v odvolacím řízení se dovolací soud vyjádřil například v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 51/2023 (zejména v odstavcích 70 až 72 odůvodnění) a v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2024, sen. zn. 29 ICdo 142/2023, uveřejněném pod číslem 12/2025 Sb. rozh. obč. (v odstavci 49 odůvodnění), z nichž (a z judikatury tam uvedené) se podávají následující závěry:

[1] Ustanovení § 213 o. s. ř. je procesním projevem stěžejního principu občanského soudního řízení, podle něhož soudem prvního stupně zjištěný skutkový stav sice může doznat změn v důsledku odchýlného hodnocení důkazů, které byly provedeny již soudem prvního stupně, je však nepřípustné, aby odvolací soud jinak hodnotil důkazy, které sám nezopakoval. Řečené neplatí pro důkazní prostředky listinné, u kterých je vyloučen vliv skutečností nezachytitelných v protokolu o jednání na hodnocení jejich věrohodnosti.

[2] Z ustanovení § 213 odst. 3 o. s. ř. plyne, že k těm důkazům, které soud prvního stupně sice provedl, avšak neučinil z nich žádná skutková zjištění (nehodnotil je), odvolací soud při zjišťování

skutkového stavu nepřihlédne (nemá přihlédnout), ledaže by je zopakoval (část věty před středníkem). Provedené důkazy, z nichž soud prvního stupně neučinil žádná skutková zjištění (nehodnotil je), ačkoliv ke skutečnosti, jež jimi má být prokázána, provedl jiné důkazy, z nichž při zjišťování skutkového stavu vycházel, odvolací soud podle § 213 odst. 3 části věty za středníkem o. s. ř. dokonce zopakovat musí (slovy zákona „tyto důkazy je povinen zopakovat“).

[3] Doplní-li odvolací soud dokazování, nebo opakuje-li odvolací soud některé důkazy (včetně listinných), postupuje (má postupovat) v odvolacím řízení přiměřeně (§ 211 o. s. ř.) též podle § 123 o. s. ř.

32. Shrnutí výše uvedené, jestliže odvolací soud činí nová zjištění (postupem podle § 213 odst. 3 a 4 o. s. ř.) nebo přehodnocuje výpovědi svědků či účastníků (ve smyslu § 213 odst. 2 o. s. ř.), musí tak učinit v rámci dokazování při nařízeném odvolacím jednání, i když jde o odvolací přezkum usnesení insolvenčního soudu, které se vydává bez nařízení jednání.

33. Z obsahu insolvenčního spisu v projednávané věci (jakož i z odůvodnění napadeného rozhodnutí) se podává, že odvolací soud přezkoumávané rozhodnutí založil (též) na obsahu (většího množství) listinných důkazů, které byly předloženy dovolatelkou a insolvenční správkyní k jeho výzvě (z 1. července 2025) až v průběhu odvolacího řízení, jakož i na zjištěních, jež (odvolací soud sám) učinil z nahlížení do katastru nemovitostí (ohledně vlastnictví nemovitosti na adrese bydliště dlužnice) a do obchodního rejstříku a sbírky listin (ohledně zaměstnavatele dlužnice Lapastar kuře s. r. o. v likvidaci).

34. Odvolací soud (aniž by o tom před svým rozhodnutím jakkoli seznámil účastníky řízení a dal jim příležitost k vyjádření) tedy v přezkoumávaném rozhodnutí přihlédl k novým skutečnostem, na jejichž základě vyšel z jiného skutkového stavu, než který zjistil insolvenční soud, a věc též odlišně právně posoudil. Za této situace však nebyly splněny podmínky pro projednání odvolání a rozhodnutí odvolacího soudu bez nařízení odvolacího jednání [při němž by provedl dokazování příslušnými listinnými důkazy a umožnil účastníkům se k nim vyjádřit (§ 123 o. s. ř.)]. Řízení před odvolacím soudem je tak stíženo zmatečnostní vadou podle § 229 odst. 3 věty první o. s. ř. Nadto svým rozhodnutím, založeným na posouzení (do té doby výslovně neřešené) otázky (zda dovolatelka – jako zaměstnankyně – je povinna prokazovat schopnost zaměstnavatele vyplácet jí mzdu a odměnu), odvolací soud účastníky řízení (nepřípustně) překvapil.

35. Napadené rozhodnutí tedy neobstojí již v rovině shora rozebraných vad řízení, které činí předčasným odpověď na dovolací otázku č. 1 v rovině právního posouzení věci.

36. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu v dovoláním napadeném rozsahu zrušil a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Další články:

- [Směnka](#)
- [\(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 31/2025-B-79 ze dne 28.5.2026\)](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Hospodářská soutěž \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení, dokazování](#)
- [Odpůrčí žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prevenční povinnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydědění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Advokátní tarif](#)